

Turinys

Pusl.

Įžanga

1

Zarasų krašto istorija

5

I. Zarasų vardas

5

II. Karai ir sukilimai

6

1. Karai dėl Daugaupilio

6

2. Švedų laikai

7

3. Lietuvių-lenku valst. žlugimo laikai

8

4. Prancūzmetis

8

5. Turkai Zarasų krašte

9

6. Pirmasis lenkmetis

9

7. Antrasis lenkmetis

11

8. Didysis karas

12

III. Baudžiavos laikai

13

IV. Lenkiškai rusiška kultūra

14

V. Tautinis lietuvių atgimimas

17

Zarasų Krašto geografija

25

I. Dydis, padėtis ir sienos

25

II. Paviršius

26

1. Zarasų miesto žemėje

27

2. Antalieptės valsčiuje

28

3. Antazavės valsčiuje

30

4. Degučių valsčiuje

36

5. Dusetų valsčiuje

38

6. Imbrado valsčiuje

49

7. Salako valsčiuje	55
8. Smalvų valsčiuje	61
III. <i>Upės</i>	65
IV. <i>Ežerai</i>	67
1. Zarasų miesto žemėje	68
2. Antalieptės valsčiuje	73
3. Antazavės valsčiuje	75
4. Degučių valsčiuje	76
5. Dusetų valsčiuje	79
6. Imbrado valsčiuje	86
7. Salako valsčiuje	90
8. Smalvų valsčiuje	93
V. <i>Klimatas</i>	103
VI. <i>Mišakai</i>	105
1. Zarasų miesto žemėje	105
2. Antalieptės valsčiuje	106
3. Antazavės valsčiuje	108
4. Degučių valsčiuje	109
5. Dusetų valsčiuje	110
6. Imbrado valsčiuje	115
7. Salako valsčiuje	117
8. Smalvų valsčiuje	119
VII. <i>Balos ir pelkės</i>	120
Antalieptės valsčiuje	121
Antazavės valsčiuje	122
Degučių valsčiuje	123
Dusetų valsčiuje	124
Imbrado valsčiuje	125

Salako valsčiuje	127
Smalvų valsčiuje	127
VIII. <i>Laukiniai gyvuliai ir paukščiai</i>	128
IX. <i>Gyventojai</i>	129
1. Skaičius ir tankumas. Tautybė	129
2. Religija	130
3. Būdas	131
4. Kultūra	131
X. <i>Keliai</i>	138
1. Plentas	138
2. Vieškeliai	138
3. Vandens keliai	139
XI. <i>Veršlas</i>	140
1. Žemdirbystė	140
2. Pievos ir ganyklos	141
3. Gyvulininkystė	141
4. Kailiniai žvėrys	142
5. Paukštininkystė	143
6. Žuvininkystė	143
7. Vėžiai	144
8. Bitininkystė	144
9. Sodininkystė	145
10. Daržininkystė	145
11. Pramonė	146
12. Prekyba	149
XII. <i>Administracinis padalinimas</i>	151
1. Antalieptės valsčius	151

2. Antazavės valsčius	153
3. Degučių valsčius	155
4. Dusetų valsčius	156
5. Imbrado valsčius	158
6. Salako valsčius	159
7. Smalvų valsčius	162
XIII. Svarbesnieji miestai, miesteliai, bažnytkaimiai, kaimai, dvarai ir jų visų įžymybės	164
Zarasų miestas	164
Katalikų bažnyčia	168
Stebūklingoji Šaltupės koplytėlė	170
Stačiatikių cerkvė	171
Jedynovercų cerkvė	172
Sentikių cerkvė	173
Zarasų katalikų kapai	173
Zarasų „Šveicarija“	174
Gimnazija	175
Žiemos žemės ūkio mokykla	176
Pradžios mokykla	177
Muziejus	178
„Zarasų Kraštas“	178
Nepriklausomybės parkas	180
Nepriklausomybės paminklas	180
Miesto sodas	181
Pieno perdirbimo bendrovė „Prima“	181
J. Juodinio ir M. Gaidamavičiaus vandens malūnas	181
Braciškos malūnas	182

Okunienės Saros lentpiūvė	182
Miesto halė	182
Miesto kurortas	183
Muitinė	184
Taškas	184
Antalieptė	185
Bažnyčia	185
Vienuolynas	190
D-ro J. Basanavičiaus vardo pradžios mokykla	194
Vasaknų dvaras	195
Vencavai	196
Baltriškės	201
Antazavė	203
Romuva	204
Zirnajai	205
Aviliai	206
Degučiai	207
Dusetos	210
Bažnyčia	212
Nepriklausomybės paminklas	213
Prof. K. Būgos vardo pradžios mokykla	214
Vozgėlių kaimas	215
Dikmonių kaimas	215
Griovadvaris	216
Velykuškių kaimas	216
Krioviškės dvaras	217
Škūgų vienkiemis	217

Jaskoniškės, Kalbutiškis,	218
Davainiai, Ragava	219
Maskvyčios	220
Imbradas	220
Stelmužė	220
Suviekas	229
Raudinė	230
Zelionka	231
Vaidminiai	232
Salakas	233
Bažnyčia	237
Pradžios mokykla	238
Kurortas	238
Gubava	239
Švedriškė	240
Serapiniškės	240
Smalvos	241

